

Vaqifin də könül çox edər pərvaz...

Öz nəğməsinə əbədi həyat arzulanmış Molla Pənah Vaqifin bu sözləri əsləri aşaraq bizlərə çatmışdır. Bu gün biz tam əsas-

mış, bu dilin bütün rəngarəngliyindən, oynaqlığından və gözəlliyindən məharətlə o istifadə etmişdir. Xalqı ona aydın və yaxın olan dildə ilk dəfə Vaqif şeri danışmışdır. Şuşa xanının sarayında yaşasa da, Vaqif

Şuşada Poeziya bayramı

la dəyərlilik ki, böyük şairin arzusu həyata keçmişdir. Onun insan gözəlliyini, insan iradəsinin əzəmətini, xeyrə və ədalətə məhəbbəti, xalqın arasında dostluğu və qardaşlığı tarənüm edən gözəl rübəbi adamlara gərəkdir, deməli, ölməzdir. Xalq ilə yaşayana ölüm yoxdur! Vaqif şeirlərinin əbədliliyi, sol-

xalqla yaxın olmuşdur. Şair xalqın ehtiyacına, qüssasına və kədərinə bələd idi, onun dərdinə ürekdən yanardı və şairin bir çox mizalarını doğuran da məhz bu yanğı idi.

Vaqif Azərbaycan tarixinə görkəmli dövlət xadimi kimi də daxil olmuşdur.

Azərbaycan yazıçıları, respublikanın bütün yaradıcı ziyalıları adından "Şair xalqın yaradıcı irsinin əbədləşdirilməsinə daim qaşığı və diqqət yetirilməsi üçün, bunun parlaq sübutu olan Vaqif poeziyasının indiki bayramı üçün Azərbaycan KP MK-ya və Azərbaycan SSR hökumətinə samimi minnətdarlığını bildirir.

... İki yüz ildən çoxdur ki, şair səmasında Vaqifin aqadənədi "Durnal" pərvaz edir və onun yaradıcılığa pərəstiş edənlərin yeni-yeni nəsiləri ilhamdan doğan bu qoşmanın lirizminə heyran qalırlar, şairlər isə böyük sələflərinin qələmə aldığı mövzuda şair qoşaraq öz ustalığını cilalayirlar.

... Sair istedadı üçün əsl meyar, onun poeziyasının gücü və dəyəri həmişə bu poeziyanın xalqa nə qədər gəlikli olması, xalqa necə sədaqətlə xidmət etməsi ilə ölçülmüşdür.

Buna görə də təsadüfi deyildi ki, söz ustalarının bu yaradıcı fəaliyyətini yekunlaşdıran SSRİ Dövlət mükafatı laureatı Nəbi Xəzri əməkçilər dəstəsində şairin yeri, poeziyanın yüksək amalı - ... zamanəmizin posunu, qəhrəmanlıq nümunələrini tərənüm etmək, həmişə xalqla olmaq amalı haqqında şer oxudu.

Vaqif öz adını - məlumattı, gözünə qadım adını bütün həyatı ilə doğrultmuşdur. Lakin qüdrətli taxayılıq qabiliyyətinə malik olan şair hələt an dərin xeyal ələminə qapıldığı anlarda da təsəvvüfünə gəlir bilmişdi ki, vaxt gələcək belə bir bayramın qəhrəmanı olacaq, Azərbaycanın bir çox guşələrindən buraya, onunla bağlı olan yerlərə qoşalq axşığı gələcəkdir. Xalq oyanırlar və xalq güclənilir meydana olan, şairi xatırladın Qədr dözündə adam alından tərənümə mükəmməl deyildi. Qaz qaralır. Zirvəsi məşəli Topxana dağına duman bürüyür, uzaqda başı qarlı Kirs dağı ucalar və adama ələ gəlirdi ki, səhnədə nəhəng portreti qoyulmuş Vaqif bir vaxtlar olduğu kimi, yenə də buraları, bu yerləri seyrə çıxmışdır.

Səhnələşdirilmə təməladə böyük şairin obrazı canlandı. Fəstəhəli layiqli akkord, olan bu təməladə Səməd Vurğunun M.Ə. Zizəyov adına Akademik Teatrın səhnəsində qoyulmuş "Vaqif" dramından parçalar göstərilirdi, poeziya duhəsinin şeirlərinə bəstələnmis məhənlər, Azərbaycan bəstəkarlarının əsərləri, xalq melodiyaları səsləndi.

... Bundan sonra da Azərbaycan mədəni həyatında layiqli yer tutacaq Vaqif poeziyasının bu bayramının bəni epluquq parlaq və təsirli idi.

"Ədəbiyyat qəzeti", 6 avqust 1982-ci il

Şairlər vətəni bizim tərəflər...

Molla Vəli Vidadi

**Dəli könül, gəl
əylənmə qürbətə**

Dəli könül, gəl əylənmə qürbətə,
Bir gün olur vətən deyib ağlarsın.
Yadlar ilə ömür çürür həsrətdə,
Bir gün olur vətən deyib ağlarsın.

Yaxşı gündə yarı-yoldaş çox olur,
Yaman gündə heç bulunmaz, yox olur.
Yad ellərini tanı sözü ox olur,
Bir gün olur vətən deyib ağlarsın.

Mən görmüşəm bu qürbətün dadını,
Yanıb-yanıb çox çəkmışəm odunu.
Qəmliyənsən hər görəndə şadını,
Bir gün olur vətən deyib ağlarsın.

Oxuduqca qəmgin şeri-qəzalı,
Köhnə yaralarım bir-bir təzəli.
Yada düşər keçən günün əzəli,
Bir gün olur vətən deyib ağlarsın.

Yada düşər bağçaların, bağların,
Ala qarlı, boz dumanlı dağların.
Qoçalsan, keçər cavan çağların,
Bir gün olur vətən deyib ağlarsın.

Keçən günü bir-bir xəyal eylərsən,
Dolar qəm könlünə mələ eylərsən.
Gələndən, gedəndən sual eylərsən,
Bir gün olur vətən deyib ağlarsın.

Hər məzara düşər olsa güzərin,
Yada düşər ata-ana məzarın.
Vidadi, xəstə tək artar əzərin,
Bir gün olur vətən deyib ağlarsın.

**Qatar-qatar olub
qatıb havaya**

Qatar-qatar olub qatıb havaya,
Nə çuxıbsı asımına, durnalar.
Qorib-qorib, qəmgin-qəmgin ötorsiz,
Üz tutubsuz nə makana, durnalar.

Təsbih kimi qatırız özümüzə,
Havalanıb arşımız düzərsiz.
Gah olur ki, danə-xürüş gəzərsiz,
Gah düşərsiz pərişanə, durnalar.

Yöllə eyləyib, bu sözüüm sağdır,
Yorularız haramdır, yağdır.
Şahin-şunqar sürbənizi dağıdır,
Boyanarsız qızıl qana, durnalar.

Əzəl başdan Bəsrə, Bağdad eliniz,
Baxdır üçün ərməğdarin təliniz.
Oxuduqca şirin-şirin diliniz,
Bağrım olur şana-şana, durnalar.

Bir baş çəkin dərdməndin halına,

Molla Pənah Vaqif

**Görmədim
Müxtəss**

Mən cahan mülkündə, mütləq doğru halət görmədim,
Hər nə gördüm ayırı gördüm, özə babat görmədim,
Aşınalar itxilatında sədəqət görmədim,
Bietü iqrarı imanü dayənat görmədim,
Bivafadən lacəram, təhsil-hacəat görmədim.

Xah sultan, xah dərviş gədə bilitiffaq,
Özlərin qılıncı gırtları-qarnı dərdü fəraq,
Cifeyi-dünyəvidir hər ehtiyacı işləyq,
Munca kim, eldim ləməşə, sözlərə asımdı qılmaq,
Gizbu bəhtəndən savayı bir həkəyat görmədim.

Hər sədəvü səh ki, dünyaya dolub əksər aqəf,
Cümlə məgrü alü fənnü fitnədir, cəngü cədal.
Dirhəmu-dinar üçündür hər şeyə yapışsa al,
Müqtədlərdə itaət, müqtədalərdə əməl,
Bəndələrdə simü, bəylərdə ədalət görmədim.

Xəliq ələm bir əcəb düsturu tutmuş hər zaman,
Hansı qəmli könül kim, sən edər olsan şadımın,
O sənə əlbəttə ki, bədgüluq eylər, bigüman
Hər kəsə hər kəs ki, etmə yaxşıqlıq, olur yaman.
Bulmadım bir dost ki, ondən bir ədavət görmədim.

Alimü cahil, mürüdü mürsidü sağirdü pür,
Nəfs-əmmərə əlində sərbəsər ömür əsir,
Həqqi batil eyləmişlər, işlərin cürü-kəbir,
Şeyxlər şayyad, abidlər abusen qəmtərir,
Hiç kəsə də layiq bir ibadət görmədim.

Hər kişi hər şeyi ki, sevdi, onu bətor istədi,
Kimi tətli, kimi taci, kimi əfsər istədi,
Paşaşahlar dəmbədəm təsxiir-kişvər istədi,
Eşqə həm çox kimsə düşdü vəsil-iblə istədi,
Heç birində aqibət, bür zövqü rahat görmədim.

Mən özüm çox közəkəni kimyəgər eylədim,
Sikkələndirədim qübari-tirəni zar eylədim,
Qara daşı döndərib yaqutü-əhmər eylədim,
Daneyi-xərmöhərrəni dürə bərabər eylədim,
Qədrü-qiyamət istəyib, qeyr əz xəsarət görmədim.

Eyləyən viranə cəmsidi-cəmin eynəvini,
Yola salmış, bil ki, bəzmi-İsrətil cəndanını,
Kim qalibdir ki, onun qəm təkəmyəyibdir qanıni,
Dönə-dönə imtahan etdim fəlak dövrəni,
Onda mən bərəksilikdən özə gətir görmədim.

Gün gələyənə,
Gün kimi bir şəxsə gündə xeyir versən səd həzar,
Zərəcə etməz ədayi-şükri-nemət aşkar,
Qalmayıbdır qeyrətli şərmi həya, namusü ar,
Dədlər ki, etibarı etiqad ələmdə var,
Ondan ötrü mən də çox gəzdim, nəhayət, görmədim.

Müxtəsər kim belə dünyədən gərək etmək həzar,
Ondan ötrü kim, deyildir öz yerində keyrü şər,
Alliər xaki-məzəllədə, dənilər mötəbər,
Sahibi-zərdə kərəm yoxdur, kərəm əhlində zər,
İşləndən işlərdə əhkamü ləyaqət görmədim.

Dövlətü iqbali malin axırın gördüm təmamı,
Həşmətlü cahü-cəllalin axırın gördüm təmamı,
Zülfü ruyi xəttü-xalın axırın gördüm təmamı,
Həmdəmi Sahibcəmalın axırın gördüm təmamı,
Başədək bir hüsnü-sural, qəddü-qamət görmədim.

Ya imam-əl-İnsi vəlçinnü şahənşahi-ümür,
Gəldi dən ildən, bu gündən böylə sən eyle zühür,
Qoyma ki, şeytani-məlun eyləyə imənə zur,
Şöyləyi-şərihinlə bəxş et təzədən dünyaya nur,
Kim, şüri-i mənsəlinə istiqamət görmədim.

Baş ağardı, ruzigarın oldu gün-gündən siyah,
Etdədim, səd heyif kim, bir mahi ruxsərə nigah,
Qədr bilməz həmdəmi ilə eylədim ömrü təbah,
Vaqifə, ya rəbbənə, öz lütfünü eyle pənah,
Səndən özə kimsədə lütfi inayət görmədim.

ixtilarla

Durnal

Bir zaman havada qanad saxlayın,
Sözüm vardır mənim sizə, durnalar!
Qatarlaş bə nə diyardan gəlsiz?
Bir xəbər versəniz bizə, durnalar!

Sizə müştəq durur Bağdad elləri,
Gözləyə-gözləyə qalib yolları.
Asta qanad çalın, qalib telləri,
Heyfidir, salarsız düzə, durnalar!

Xeyli vaxtdır, yarım fərağındayam,
Pərvanə tək hüsnü çırağındayam,
Bir ala gözlünüzün soracağında,
Görünürmü, görün gözə, durnalar!

Mən sevmişəm ala gözün sürməsinin,
Bədnəzər kəsibən, ziyan verməsin,
Səçin gəzin, laçın gözü görməsin,
Qorxuram səfnizi poza, durnalar!

Nazənin-nazənin edərsiz əvaz,
Ruhlar təzələni, olur sərəfraz.
Vaqifin də könül çox edər pərvaz,
Hərdəm sizəni ilə gözə, durnalar!

Yoxdur

Bayram oldu, heç bilmirəm
neyləyim,
Bizim evdə dolu çuval da yoxdur.
Dügiylə yağ hamı çoxdan tükənmis,
Ət heç ələ düşməz, motal da yoxdur.

Allaha bizmişik naşükr bəndə,
Bir söz desəm daxli qoymazlar
kəndə,
Xalq batıbdır noqla, şəkərə, qəndə,
Bizim evdə axta zoğal da yoxdur.

Bizim bu dünyada nə malımız var,
Nə də evdə sahibcəmalımız var,
Vaqif, öyünmə ki, kamalımız var,
Allaha şükür ki, kamal da yoxdur.

Təzə muzeydə ənənəvi bayram

Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin Qazax bölməsinin təşkilatçılığı və Qazax rayon İcra Hakimiyyətinin dəstəyi ilə 30 avqust tarixində ənənəvi "Vaqif Poeziya günü" baş tutdu. Ulu öndər Heydər Əliyevin 1982-ci il tarixli sərəncamı ilə keçirilən bu poeziya bayramı bu il ələməldir bir vaxta təsadüf oldu. Bəli, ki, prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə Qazaxda tikilib istifadəyə verilmiş "Ədəbiyyat Muzeyi"ndə keçirilən bu poeziya bayramının iştirakçıları əvvəlcə şəhərdəki "Şairlər yurdu" parkında Vaqif və Vidadinin ocaş heykəlinin qarşısına çiçək dəstələri qoydular.

Tədbir Ədəbiyyat Muzeyinin akt zalında davam etdi. İlk olaraq Şövkət Ələkbərovanın ifasında ölməz Vaqifin "Durnal" sərəne bəstələnmis məhənlərin lent yazısı səsləndirildi. Tədbirin aparıcısı Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin Qazax bölməsinin sədri, əməkdar incəsənət xadimi Barət Vusal qonaqları salamladı, ənənəvi poeziya bayramının tarixi haqqda məlumat verdi. Yenəcə istifadəyə verilmiş Qazax Ədəbiyyat Muzeyinə görə adəbi ictiməyətindən dövlətimizə, ölkə rəhbərinə təşəkkürünü bildirdi. Bu barədə ilk olaraq "Vaqif Poeziya günü"nün ke-

çirilməsini sevindirdi bir hal kimi qiymətləndirdi. Vaqifin yaradıcılığında xalq ruhinə söykənen meqəmlərdən söz açdı. Qazax rayon İcra Hakimiyyətinin müavini Gülayə Həsənova tədbirin əhəmiyyətini vurğuladı. Poeziya bayramının iştirakçısı, şair Məmməd Aslan çuxısında Vaqifin Azərbaycan ədəbiyyatında yeri və ədəbiyyatımıza verdiyi töhfələrini danışdı. "Bu poeziya bayramı bir daha göstərdi ki, Qazax doğrudan da qədim şeri-se-nət yurdu"dur" - dedi. Sonra öz şeirlərini oxudu. Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvləri olan şairlər Ələddin İncəli, Bilal Ocaq, Şöhrət Cəlalov, Mustafa Rasiqoğlu, Tamella Poladlı, Mübariz Qaraqızlı (Qazax), Zərançiz Dəmirçi (Bakı, AzərTAc) İsa Cavadoğlu, Əbülfət İsmayilov, Məzahir Əliyev (Tovuz), Almaz Dağlarzadə (Gədəbəy), Bahəddin Haqəddəqi, Nəriman Mehdi-xanlı (Ağstafa), eləcə də Qazax, Ağstafa, To-vuz, Şəmkir, Kəlbəcərdən olan qəç yazarları Əhməd Səvincü Yusulu, Elməddin Nicat, Taleh Mansur, Sevil Hacıyeva, Rüfət Axundov, Elnarə Nur, Gülnar Səmə şeirlərini oxudular. Aşağı-lardan Həsən Kəmərlı, Elbrus Hüseynov, Taleh Kəlbəcərlı, gənc əşıqlar Samir Calaloğlu, İlqar

Qələmpəli və Şahin Süleymanlının ifa etdikləri klassik saz havaları poeziya şeirlərinə özünə məxsus rəng qatdı.

Vaqif və Vidadi nəslinin nümayəndəsi Vidadiyə Zəkəriyyə Vidadi qızı çuxısında mədəniyyət araya-ərsəyə gəlməsinə əməyi keçən hər kəsə dəmin minnətdarlığını bildirdi. Bu gün də Vaqif yaradıcılığında xalqın bu qədər sevgisinin o-məsindən sonsuz qürur duyduğünü vurğuladı. Barət Vusal yekun nitqində Vaqifin həyatının bəzi ağılı meqəmlərini toxundu, onun keşmə-keşli və ixtirəkəb ömür yolu yaşamasına bax-mayaraq əzəli vəzir olduğu Qazax xalqının siyasi həyatına verdiyi dənliyə təhəllül və ədəbiyyatımız üçün gördüyü böyük işləri bir da-hə xatırladı.

Sonda Osman Sarvəllinin Vaqifə həsr et-dişi şeirdən bir parça səsləndirildi:

*Hələ də oğlunu durub gözləyir, -
Vaqifin anası Kür qırağında!*

Ümumilikdə sazlı-sözlü keçən poeziya bayramında ölməz Vaqifə, Vidadi ilə yanaşı müasir şairlərimizin də yaradıcılığında nümunələr səsləndi.

Taleh Mansur